

การลดทอนคุณค่าตนเองของเพศชายผ่านการใช้อุปลักษณ์ในเพลงลูกทุ่งชาย ภายใต้บริบทสังคมแบบชายเป็นใหญ่

ภัทติดา โสตาบัน

สาขาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากลวิธีและหน้าที่ของอุปลักษณ์ในการใช้เพื่อลดคุณค่าตนเองของเพศชายในเพลงลูกทุ่ง และ 2) วิเคราะห์หาความหมายและอุดมการณ์แฝงในอุปลักษณ์ที่พบ โดยมีที่มาจากสภาพสังคมไทยที่นับได้ว่ามีลักษณะของสังคมชายเป็นใหญ่มากมายยาวนาน การถูกกดขี่ของเพศหญิงถูกนำมาวิเคราะห์ผ่านการใช้ภาษาในสังคมและพบว่าเพศหญิงมีคุณสมบัติที่ดีน้อยกว่าเพศชายในทุกด้าน ดังนั้นเมื่อภาษาสามารถชี้ให้เห็นสถานะของเพศหญิงในสังคมได้ การศึกษาภาษาเพื่อวิเคราะห์สถานะของเพศชายก็ย่อมทำได้เช่นเดียวกัน โดยงานนี้จะวิเคราะห์การใช้อุปลักษณ์ในเพลงลูกทุ่งที่พูดถึงผู้ชายที่ผิดหวังจากความรัก

ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้โมอุปลักษณ์เพื่อลดทอนคุณค่าตนเองดังต่อไปนี้ 1) ชายผู้ผิดหวังในความรัก คือ ลัทธิ 2) ชายผู้ผิดหวังในความรัก คือ ของสิ่งไม่มีค่า และ 3) ชายผู้ผิดหวังในความรัก คือ ผู้แพ้ในเกมการแข่งขัน อย่างไรก็ตามผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้ชายไม่อาจยอมตกอยู่ในสถานะที่ต่ำกว่าได้ เนื่องจากอุปลักษณ์ที่พบไม่ได้เป็นความตั้งใจที่จะใช้เพื่อลดทอนคุณค่าแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเพิ่มคุณค่าให้ตนเอง และยังมีการตัดพ้อต่อว่าผู้หญิงไปในคราวเดียวกัน แต่การใช้อุปลักษณ์เหล่านั้นทำให้การดำเนินชีวิตของผู้หญิงถูกถ่ายทอดมาอย่างแยบคาย เพื่อคงความเป็นสุภาพบุรุษตามความคาดหวังของสังคมชายเป็นใหญ่ไว้อีกด้วย

คำสำคัญ: อุปลักษณ์ เพลงลูกทุ่ง การลดคุณค่าตนเอง แนวคิดชายเป็นใหญ่

The Deterioration of the Male Self-esteem Through the use of Metaphors in Male Country Music in the Context of a Patriarchal Society

Pattanida Sodabun

Department of Language, Faculty of Liberal Arts, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Abstract

The aim of this research was to study the linguistic patterns and strategies used when men appeared inferior in a patriarchal society. This work analyzed metaphors in Thai country songs about a man who failed in love. As Thailand has long been characterized by a patriarchal society. The oppression of women was analyzed through the use of language in society. It was found that women were inferior to men in all aspects. When language could identify the status of women in society, a linguistic study to analyze the status of men could likewise be conducted.

The results showed that conceptual metaphors were used to degrade men's self-esteem in the following ways: 1) MEN WHO FAIL IN LOVE ARE LIKE ANIMALS, 2) MEN WHO FAIL IN LOVE ARE VALUELESS THINGS, 3) MEN WHO FAIL IN LOVE ARE LOSERS IN GAMES. However, the study's results suggest that men might not actually be in an inferior position because the metaphors were intended to be used solely to devalue, yet to add value to themselves. In the meantime, the content of male songs also appeared to blame and complain about women metaphorically. Still, these metaphors were used in such an ingenious manner to maintain the gentlemanliness expected of men in a patriarchal society.

Keywords: Metaphor, Thai Country Songs, Men's Self-esteem Degradation, Patriarchal Society

บทนำ

สังคมไทยมีลักษณะของสังคมแบบชายเป็นใหญ่ มีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง ปรากฏอยู่ในทุกมิติ เป็นที่สังเกตว่าผู้ชายจะเป็นฝ่ายกุมอำนาจโดยตรงผ่านโครงสร้างครอบครัวแบบพ่อเดียวเมียเดียว และผู้หญิงมักตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ (ดาร์เร็น เมตตาริกานนท์, 2526, น.32; ธนัย เจริญกุล, 2551, น.47; ชานันท์ ยอดหงษ์, 2555, น.19) อาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงเป็นรอง ถูกกดทับ และถูกกดทอนคุณค่าอยู่ตลอดเวลา การจะพิสูจน์ว่าสังคมไทยดำเนินไปด้วยอุดมการณ์ข้างต้นชัดเจนมากน้อยเพียงใดนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าภาษาสามารถเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เราเห็นได้

ที่ผ่านมาประเด็นสังคมชายเป็นใหญ่ที่มีการศึกษาผ่านภาษามักมุ่งเน้นไปที่ฝ่ายหญิงในฐานะเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ ขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้ตั้งคำถามบนพื้นฐานที่ว่า หากสังคมไทยดำเนินไปตามกรอบแนวคิดชายเป็นใหญ่ และเต็มไปด้วยโอกาสที่เพศหญิงจะถูกกดทอนคุณค่า ในระนาบเดียวกันเพศชายจะเลือกกดทอนคุณค่าตัวเองด้วยหรือไม่อย่างไร และสังคมก็ควรจะต้องสามารถรับรู้ปรากฏการณ์นี้ได้เช่นเดียวกับที่ตระหนักรู้ในเพศหญิง ซึ่งการรับรู้การกดทอนคุณค่าตนเองผ่านภาษาดังกล่าวนี้มีความเป็นไปได้ที่จะสามารถมองผ่านการใช้อุปลักษณ์เพราะปรากฏการณ์การใช้ภาษาลักษณะนี้เป็นการมองสิ่งหนึ่งผ่านอีกสิ่งหนึ่งซึ่งมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์บางประการระหว่างคุณสมบัติที่มีร่วมกันทำให้สามารถมองเห็นและเข้าใจทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อตนเองและคนอื่นได้ และเรายังจะสามารถมองเห็นการนิยามตนเองของตัวผู้พูดได้ด้วย

เมื่ออุปลักษณ์เป็นกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการเปรียบเทียบ ทำความเข้าใจสิ่งรอบตัว และตีความประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตได้โดยไม่ต้องอาศัยทักษะความสามารถพิเศษใด ๆ (ศิริพร ภักดีผาสุก, 2561, น.84) ขณะเดียวกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจรอบด้านและลึกซึ้งขึ้น การศึกษาวิเคราะห์จึงมุ่งพิจารณาบริบทที่เกิดร่วมกับภาษาควบคู่ไปด้วย เพราะโดยหลักการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์อันเป็นกรอบวิจัยหลักในงานชิ้นนี้มองว่าบริบทเป็นส่วนหนึ่งของภาษา สถานการณ์ทางสังคมและการสื่อสารมีความเชื่อมโยงกับภาษาอย่างเป็นระบบ งานชิ้นนี้จึงให้ความสนใจเรื่องการใช้อุปลักษณ์ของผู้ส่งสารในเนื้อเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาบอกเล่าความรู้สึกของชายที่ผิดหวังในความรัก และศึกษาว่าผู้ส่งสารนั้นมีเหตุผลในการเลือกใช้อุปลักษณ์แต่ละอุปลักษณ์อย่างไร และต้องการให้ผู้รับสารรู้สึกเช่นไร โดยมีจุดประสงค์หลักในการชี้ให้เห็นเจตนาและอุดมการณ์บางอย่างที่ถูกผลิตและตอกย้ำขึ้นเป็นระบบความคิดที่อยู่เบื้องหลังการใช้ภาษาของสมาชิกในสังคมปิตาธิปไตย ในขณะที่เดียวกันก็สามารถเข้าใจวิธีการใช้ และมองเห็นบทบาทหน้าที่ของเครื่องมือทางภาษาอันได้แก่อุปลักษณ์ไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาอุปสรรคที่บ่งชี้การลดคุณค่าตนเองในเพศชายจากเนื้อเพลงลูกทุ่งที่เกี่ยวกับการผิดหวังจากความรัก
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์อุปสรรคที่พบจากเนื้อเพลงลูกทุ่งที่เกี่ยวกับการผิดหวังจากความรัก

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้เพลงจาก YouTube ทางช่องแกรมมี่ป๊กในอัลบั้มรวมฮิตลูกทุ่งเพลงออกหักผู้ชายออกหัก ชุดที่ 1-10 จำนวน 100 เพลงเป็นข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์เท่านั้น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการใช้คำในเพลงที่สื่อถึงผู้ชายที่ผิดหวังในรัก
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทศนคติที่มีต่อผู้ชาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย คือ

1. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

งานวิจัยนี้ใช้กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ที่มุ่งเน้นการศึกษาผ่านตัวบท ว่าตามหลักการแล้วแนวคิดนี้ประกอบขึ้นจากสังคมและวัฒนธรรมโดยมีภาษาเป็นตัวผลิตและเปลี่ยนแปลงความเชื่อ หรือทัศนคติของสมาชิกในสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ (Fairclough and Wodak, 1997, p.113) และสามารถนำมาศึกษาได้ทั้งส่วนที่เป็นโครงสร้างและกลวิธีเพื่อให้เข้าใจความหมายหรือพบอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในตัวภาษา

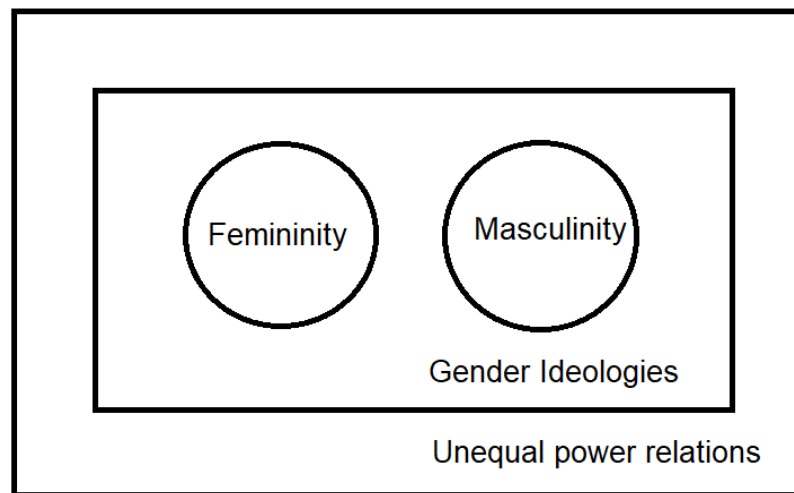
2. แนวคิดชายเป็นใหญ่

นิยามของ Kate Millett (1971, p.24) ที่ว่า ระบบชายเป็นใหญ่เกิดขึ้นในระดับวัฒนธรรมและยังมีความเป็นสากล กินระยะเวลานาน และมีพลังมากกว่าระบบชนชั้น ความเป็นหญิงความเป็นชายไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ แต่ถูกกำหนดและเรียนรู้ผ่านวัฒนธรรม ดังนั้นจึงมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามแต่ละสังคม และสามารถเปลี่ยนแปลงนิยามไปได้เรื่อย ๆ แต่เมื่อความเป็นชายอยู่เหนือความเป็นหญิง สังคมจึงมักให้โอกาสด้านต่าง ๆ กับผู้ชายมากกว่าโดยไม่รู้ตัว

ดังนั้นแนวคิดชายเป็นใหญ่ที่วาทนี้จึงเสมือนได้กำหนดให้ผู้ชาย คือ ศูนย์กลางของสังคมและแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างชายหญิงเป็นสองขั้ว โดยระบุว่าผู้ชายเป็นเพศที่เข้มแข็ง มีเหตุผลเป็นผู้นำ ส่วนผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ใช้อารมณ์ และมีหน้าที่ในการเลี้ยงลูก คุณลักษณะตามนี้ทำให้ผู้หญิงต้องตกเป็นรองและถูกจำกัดบทบาทเอาไว้ตามที่ผู้ชายต้องการ (พลากร เจียมธีระนาถ, 2554, น.174)

ขณะที่สังคมวัฒนธรรมภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมวัฒนธรรมจีน อินเดีย และรวมถึงสังคมไทย พบว่า แนวคิดชายเป็นใหญ่ หรือสังคมปิตาธิปไตยยังมีการดำรงอยู่ของแนวคิดนี้จนถึงทุกวันนี้ (ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์, 2555, น.31) ซึ่งในสังคมไทยผู้ชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัวมักจะเป็นปัจเจกชนที่ควบคุมผู้หญิง (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2558, น.103)

แนวคิดชายเป็นใหญ่จึงถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัยในงานนี้โดยมุ่งเน้นที่มิติทัศนคติความเป็นหญิงและมนิทัศน์ความเป็นชายที่ถูกนิยามและถูกคาดหวังจากสังคมซึ่งจากภาพประกอบที่ 1 ที่ดัดแปลงจากกรอบแนวคิดของ Bayisenge (2015, p.42) จะเห็นว่าความเป็นหญิงและชายอยู่ภายใต้แนวคิดอุดมการณ์ทางเพศ แต่ถูกครอบไว้ในกรอบความไม่เท่าเทียมกันของอำนาจในสังคมซึ่งหมายความว่าสมาชิกในสังคมต่างรับรู้ความไม่เท่าเทียมกันของแต่ละเพศไปในทิศทางเดียวกัน

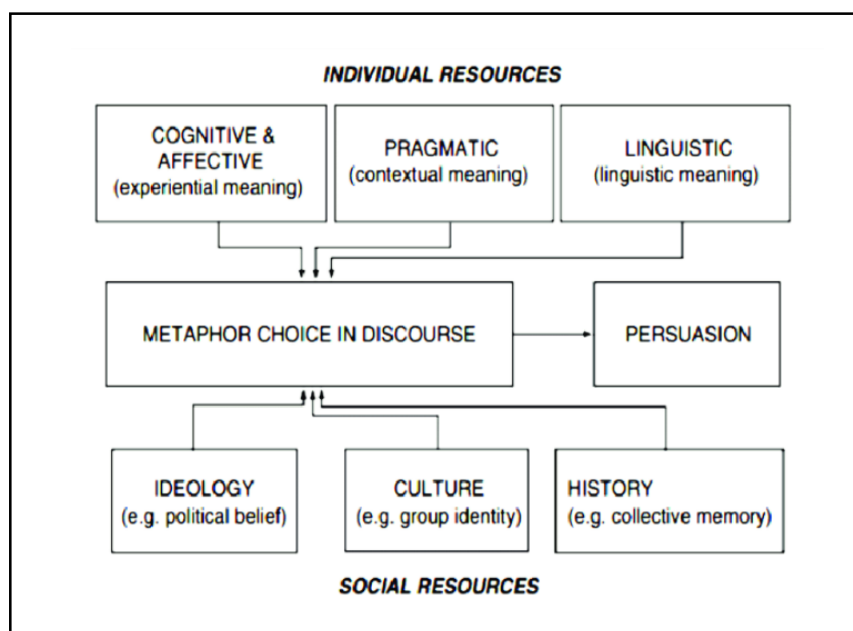
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดชายเป็นใหญ่ที่ใช้ในงานวิจัย

3. อุปลักษณ์ในภาษา

อุปลักษณ์ เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่ไม่ใช่แค่สะท้อนความรู้มรยทางภาษาในเชิงวรรณศิลป์ หรือศิลปะการใช้ภาษาของคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นการสะท้อนภาพรวมของสังคมจนถึงวัฒนธรรมด้วย เลคอฟ และ จอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980, p.22) เป็นผู้ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอุปลักษณ์ว่าเป็นเรื่องพื้นฐานและสามัญในชีวิตมนุษย์โดยเกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับระบบความคิด แนวคิดนี้มีชื่อว่า ทฤษฎีเรื่องมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) หลักการสำคัญของแนวคิดนี้ อยู่ที่การมองว่า อุปลักษณ์เป็นระบบวิธีคิดในเชิงเปรียบเทียบที่สะท้อนการเข้าใจโลกของมนุษย์ หมายความว่ามนุษย์จะต้องเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งดีอยู่ก่อนแล้ว จึงจะสามารถถ่ายทอดความเข้าใจไปใช้ในเชิงเปรียบเทียบได้ กระบวนการเปรียบเทียบนี้เลคอฟและจอห์นสันได้เสนอศัพท์มาใช้

เพื่อเป็นคำเรียกส่วนที่อยู่ในระบบความคิดว่า มโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor) และเรียกสิ่งที่ใช้ภาษาแสดงออกมาว่า ถ้อยคำอุปลักษณ์ (Linguistic Metaphor) (ศิริพร ภัคดีผาสุข, 2561, น.83)

เมื่อการศึกษาอุปลักษณ์สามารถขยายขอบเขตได้กว้างกว่าการมองเห็นศิลปะการใช้ภาษา แต่สามารถเห็นได้ถึงความคิดของคนในสังคม จึงมีแนวการวิเคราะห์หนึ่งที่ต้องการวิเคราะห์พิจารณาเจตนาของผู้ผลิตถ้อยความในฐานะส่วนหนึ่งของสังคม คือ แนวคิดการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ที่เสนอโดยชาร์เตอร์ริส-แบล็ค (Charteris-Black, 2004, p.28) แนวคิดนี้มีวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิเคราะห์เพื่อชี้ให้เห็นเจตนาและอุดมการณ์ที่อยู่เบื้องหลังการใช้ภาษา ผู้พูดภาษาจะเลือกอุปลักษณ์ที่แตกต่างกันมาใช้ในการสื่อความ โดยมีความพยายามหาเหตุผลมาอธิบายว่าเหตุใดผู้ใช้ภาษาจึงเลือกมโนอุปลักษณ์หนึ่งแต่ไม่เลือกอีกมโนอุปลักษณ์หนึ่ง การวิเคราะห์อุปลักษณ์ตามแนวคิดนี้จึงเผยให้เราเห็นความคิดที่แฝงอยู่ในตัวบท กล่าวคือ กระบวนการวิเคราะห์จะทำให้เราสามารถระบุถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ถูกเลือกมาสื่อความและเข้าใจเหตุผลที่มโนอุปลักษณ์นั้นถูกเลือกมาใช้ในสังคมตามภาพประกอบที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดอุปลักษณ์ (A Discourse Model for Metaphor) ของ Charteris-Black
ที่มา: (Charteris-Black, 2004, p.248)

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ชายในสังคมที่อยู่บนแนวคิดชายเป็นใหญ่เมื่อผิดหวังในความรักจะไม่ลดทอนคุณค่าตนเองอย่างตรงไปตรงมาแต่จะสะท้อนทัศนคติบางประการทั้งที่มีต่อตนเองและมีต่อผู้หญิง รวมถึงต่อว่าผู้อื่นผ่านอุปลักษณ์ในภาษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือหรือทฤษฎีในการวิจัย

ชุดข้อมูลในงานวิจัยจะถูกระบุวิเคราะห์ผ่านทฤษฎีว่าด้วยเรื่องวาทกรรมและอุปลักษณ์ ได้แก่ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) โดย Fairclough and Wodak และแนวคิดการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) โดย Charteris-Black

การรวบรวมข้อมูล

รวบรวมเพลงลูกทุ่งชายที่มีเนื้อหาลอกหักหรือผิดหวังจากคนที่ตนหมายปอง ในวิดีโอทัศน์ “รวมฮิตลูกทุ่งเพลงอกหักผู้ชายอกหัก ชุดที่ 1-10” ทางช่องแกรมมี่ปิกจำนวน 100 เพลง บนสื่อออนไลน์ Youtube

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) 3 ขั้น ดังนี้ 1) ระบุถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏในเนื้อเพลง 2) ตีความถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างวงความหมายเปรียบเทียบ โดยอยู่บนหลักการวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และ 3) อธิบายแรงจูงใจหรือชุดความคิดที่ทำให้เกิดการใช้นิอุปลักษณ์นั้น ๆ โดยการพิจารณาข้อความโดยรอบที่เกี่ยวข้องผ่านแนวคิดชายเป็นใหญ่ แล้วสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ถ้อยคำอุปลักษณ์และความหมายของอุปลักษณ์ที่พบ

จากเนื้อเพลงลูกทุ่ง 100 เพลงที่มีเนื้อหาวาดด้วยผู้ชายอกหัก หรือผิดหวังจากคนรักที่ตนหมายปองพบถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนการลดคุณค่าตนเองทั้งสิ้น 44 ถ้อย โดยพบว่าเป็นนิอุปลักษณ์ที่มีวงความหมายปลายทางร่วมกัน คือ ความด้อยต่ำของคุณค่าศักดิ์ศรีของตน ขณะที่มีความหมายต้นทางแตกต่างกันตามลำดับการปรากฏดังนี้ ดังนี้ 1) [ชายที่ผิดหวังในความรักคือสัตว์] พบจำนวน 19 ถ้อย 2) [ชายที่ผิดหวังในความรักคือสิ่งของ, สิ่งของไม่มีค่า] พบจำนวน 17 ถ้อย และ 3) [ชายที่ผิดหวังในความรักคือผู้แพ้ในเกมการแข่งขัน] พบจำนวน 8 ถ้อย ตามลำดับที่ปรากฏ ในภาพประกอบที่ 3

ภาพที่ 3 แผนภูมิวงกลมแสดงสัดส่วนการปรากฏตามมโนอุปลักษณ์ที่พบ

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. [ชายที่ผิดหวังในความรักคือสัตว์] พบว่า ชายที่ผิดหวังจากความรักแทนตัวเองเป็นทั้งกา กระต่ายน้อย หิ่งห้อย แมงเม่า หนูทดลอง ควาย หมา คางคก ลูกฮวก และหนอนผีเสื้อ เป็นต้น

- ตัวอย่าง**
- (1) ยอมเป็นวัวเป็นควาย ให้เธอใช้มาเท่าไร (น้ำใต้คอก-สกายพาส)
 - (2) เรามันแค่หิ่งห้อย น้อยแสงหมดแรงสู้ไหว (หิ่งห้อยกับตะวัน-ไชโย)
 - (3) เธอเอ๋ย เธอก็เหมือนไฟ ที่เป็นเพียงแมงเม่าเหงาใจ จะตายก็ได้รักเธอ
แค่เท่านั้น (แมงเม่าเหงาใจ-ปาววี)
 - (4) เป็นแค่หนอนไร้ค่า ที่หลงลืมตาเกิดมาท่ามกลางดอกไม้ ต่อให้หิวก็ฝืน
ก็ทนจะยอมไม่กินไม่กินดอกไม้ให้เจ้าดอกไม้ระคาย (หนอนผีเสื้อ-หนูมิเตอร์)

วงความหมายต้นทาง

[สัตว์]

วัว/ควาย

หิ่งห้อย

แมงเม่า

หนอน

วงความหมายปลายทาง

[ชายที่ผิดหวังในรัก]

ชายที่ผิดหวังในรัก

”

”

”

เป็นต้น

จากอุปลักษณ์สัตว์ที่พบแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นสัตว์ชนิดใดก็สะท้อนสถานะที่ต่ำต้อย ไม่ได้มีความสง่างามหรือน่าเกรงขามเท่าสัตว์หรือสิ่งอื่น ๆ ในธรรมชาติเช่น (2)-(4) เป็นการเปรียบ

สถานะอันต่ำต้อยของตัวเองเป็นสัตว์ขนาดเล็กที่ไม่มีพลังอำนาจ แรงแน้อยสู้กับสัตว์อื่นไม่ได้ หรือจาก “เรามันแค่หึ่งห้อยน้อยแสงหมดแรงสู้ไหว เค้าเป็นดังตะวันบนฟ้าไกลที่เธอมั่นใจให้เค้าเป็นคนสำคัญ” เมื่อผู้ชายเปรียบตนเองเป็นหึ่งห้อย ผู้ชายที่เข้ามาได้ผู้หญิงไปจึงเป็นดวงอาทิตย์ที่เมื่อเทียบกับที่แสงสว่างแล้ว ดวงอาทิตย์ก็ย่อมชนะหึ่งห้อยอย่างแน่นอน

ขณะเดียวกันก็พบการใช้คุณสมบัติด้านดีของสัตว์นั้น ๆ ไปพร้อมกันด้วย เช่น ใน (1) ไม่เพียงแต่นำเอาสถานะต่ำต้อยของวัวควายมาใช้ แต่มีการนำเอาคุณสมบัติความอดทนที่ช่วยคนทำงานมาใช้เปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ผู้ชายได้ทำให้ผู้หญิงมาโดยตลอด หรือใน (4) ที่พบการเทียบตนเองเป็นหนอนผีเสื้อที่ไม่เพียงเป็นสัตว์ขนาดเล็ก ไม่มีคนสนใจหากเทียบกับตัวผีเสื้อ ขณะเดียวกันก็นำเอาด้านดีนำเสนอพร้อมกันด้วยว่า หนอนนี้คอยเฝ้าดูแลและไม่เคยทำลายดอกไม้ เช่นเดียวกับคนที่แม้ไม่สำคัญ แต่ปรารถนาดีและไม่คิดทำร้ายผู้หญิง

2. [ชายที่ผิดหวังในความรักคือสิ่งของ, สิ่งของไม่มีค่า] เป็นการนำคุณลักษณะของสิ่งของที่ไม่มีค่า เป็นสิ่งที่คนไม่ได้จำเป็นต้องเอาใจใส่ ไม่มีความเห็นอกเห็นใจต่อสิ่งเหล่านั้น เช่น ยางลบ ดิน เรือ หลุมหลบภัย หุ่นไล่กา และของเล่น เป็นต้น

วงความหมายต้นทาง

[สิ่งของ/สิ่งของไร้ค่า]

ดิน/เศษดิน

หลุมหลบภัย

หุ่นไล่กา

ของเล่น

ยี่หื้อสิ่งของ

วงความหมายปลายทาง

[ชายที่ผิดหวังในรัก]

ชายที่ผิดหวังในรัก

”

”

”

ความมีค่า/ศักดิ์ศรีของผู้ชาย

เป็นต้น

ตัวอย่าง

- (1) คือจิ้งการเข้ามาของเจ้า มาตัวก็**อนดิน** (จิ้งใต้เจ้ากะเซาฮัก-มนต์แคน)
- (2) **ผงธุลีดิน** คงสู้กากเพชรบ่ได้ (ยากสำหรับอ้ายง่ายสำหรับเขา-ชัยณรงค์)
- (3) ผู้ชาย บ่มี**ยี่หื้อ** (คนบ่มียี่หื้อ-พีสะเดิด)
- (4) พี่มันเคว้งมันคว้าง เหมือน**เรือ**ที่รอวันล่ม (กระเป่าแบนแพนทิง-เอกราช)
- (5) พี่คือ**หลุมหลบภัย** เว้าสู่ฟุ้งบ่ต้องเกรงใจ (คนน่าฮักออกหักบ่คือ-ไหมไทย)

จากวงความหมายของสิ่งของที่พบในอุปลักษณ์ข้างต้นนั้น ผู้ชายที่ผิดหวังเทียบตนเองเป็นสิ่งของซึ่งมีคุณสมบัติไร้ชีวิต ไม่มีค่า เพราะผู้หญิงปฏิบัติเหมือนตนไม่มีความรู้สึก และไม่เป็นที่ต้องการ ดังตัวอย่าง (1)–(4) ใน (1) และ (2) เปรียบตนเอง คือ เศษดินที่ผู้หญิงไม่เห็นคุณค่า

ไม่สนใจหีบมาครอบครอง (3) สะท้อนว่าตนเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีียี่ห้อ ไม่ใช่สิ่งที่ผู้หญิงจะเลือก ส่วน (4) การเปรียบเทียบเป็นเรือที่รอวันล่ม หมายถึง เป็นสิ่งของที่หาประโยชน์ไม่ได้ หรือหมดค่าแล้ว เมื่อไม่มีผู้หญิงที่เป็นเหมือนคนบังคับเรือให้แล่นอีกต่อไป ขณะที่ (5) การเปรียบเทียบเป็นหลุมหลบภัย คือ การมองว่าตนเองเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ฝ่ายหญิงไม่มีความจำเป็นต้องใส่ใจในความรู้อีก หรือ นึกห่วงใยกัน เพียงแค่มีไว้ใช้ประโยชน์เท่านั้น

3. [ชายที่ผิดหวังในความรัก คือ ผู้แพ้ในเกมการแข่งขัน] มโนอุปลักษณ์นี้ คือ การเปรียบเทียบผู้ชายที่อกหักกับผู้ที่แพ้การแข่งขัน ฝ่ายชนะก็คือผู้ที่ผู้หญิงตกลงเลือกให้เป็นคนรัก จากบทเพลงพบการใช้ *กีฬามวย* มาเปรียบเทียบในความถี่สูงกว่ากีฬาประเภทอื่นจากที่พบถ้อยคำอุปลักษณ์ประเภทนี้ทั้งสิ้น 8 ถ้อย พบว่า มีการเปรียบเทียบเป็นกีฬามวยจำนวน 5 ถ้อยซึ่งคิดเป็นร้อยละ 62.5 ของข้อมูลที่พบ ส่วนอีก 3 ถ้อยไม่ได้ระบุชนิดกีฬา

วงความหมายต้นทาง

[ผู้แพ้เกมกีฬา]

มวยวัด

มวยชूम

คะแนน/แต้มการแข่งขัน

ฟอร์มการเล่น

ชั้นเชิงการเล่นกีฬา

วงความหมายปลายทาง

[ชายที่ผิดหวังในรัก]

ชายที่ผิดหวังในรัก

ชายที่เหนือกว่าและได้ผู้หญิงไปครอง

ความรักที่ผู้หญิงมีไว้ให้ผู้ชาย

วิถีชีวิตและลักษณะของผู้ชาย

ความสามารถ/สถานะทางสังคม

เป็นต้น

ตัวอย่าง

(1) มวยแพ้ทางห่างชั้นสู้กันไม่ได้ (เขาขอไลน์อ้ายขอลา-มนต์แคน)

(2) เขาเป็นมวยชूम ส่วนอ้ายเป็นแค่มวยวัด (น้ำตาผ้าเหลือง-จิตรกร)

(3) สุภาพบุรุษมนุษย์รูปหล่อ ข้าไม่มีฟอร์มเป็นมวยวัดชาวบ้าน (สะตอฝักอ่อน-ป๋อง)

โดยพบว่าผู้ที่ผิดหวังนำเสนอตนเองเป็นมวยวัด ไม่เก่งอย่างผู้ชายที่มีการชूमช้อม ซึ่งหมายถึงมีการเข้าหาผู้หญิงที่ตนหมายปองมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว กระทั่งชนะในเกมนี้ และได้ผู้หญิงไปครอบครอง

(4) คนรวยเค้ามีแต้มต่อ คนหล่อเค้ามีแต่มนำ (คนไม่มีแต้ม-พีสะเดิด)

ตัวอย่าง (4) แสดงถึงการเปรียบเทียบความรักเป็นการแข่งขัน ผู้ที่แพ้ก็คือคนที่มีความน้อยกว่าคนอื่น เปรียบกับผู้ชายที่ไม่เป็นที่ต้องใจของฝ่ายหญิงก็มีสิทธิ์ที่จะสมหวังไม่สูงนั่นเอง นอกจากนี้ยังสะท้อนมุมมองของชายที่ไม่ได้ถูกเลือกที่มีต่อผู้หญิงที่ไม่เลือกตนแฝงอยู่อีกด้วยว่า

ผู้หญิงเลือกผู้ชายแค่เพียงฐานะทางสังคม และรูปร่างหน้าตา ซึ่งทำให้เข้าใจว่าตนมีเพียงความดี ซึ่งดีเป็นค่าคะแนนที่ไม่มาก ลู้ความรวยกับความหล่อไม่ได้ และเป็นฝ่ายแพ้ไป

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่าในเพลงลูกทุ่งชายที่มีเนื้อหาอกหักใช้อุปสรรคเพื่อลดทอนคุณค่าตนเองดังต่อไปนี้ มีอุปสรรค 1) [ชายผู้ผิดหวังในความรักคือสัตว์] 2) [ชายผู้ผิดหวังในความรักคือของสิ่งไม่มีค่า] และ 3) [ชายผู้ผิดหวังในความรักคือผู้แพ้ในเกมการแข่งขัน] จากวงความหมายเปรียบเทียบทั้ง 3 วง คือ สัตว์ สิ่งของ และผู้แพ้ดังกล่าวจะพบว่าคุณสมบัติที่วงต้นทางมีส่วนร่วม คือ *สถานะความต่ำต้อยด้อยค่า และไม่เป็นที่ต้องการ* ซึ่งสะท้อนการลดทอนคุณค่าของตนเองของชายที่ผิดหวังในความรัก เช่น เปรียบเป็นกระต่ายที่ไม่ได้อยู่ในฐานะสัตว์นักล่า เป็นสัตว์น้อยที่ไม่น่าเกรงขามและไม่สง่างามอย่างสัตว์อื่น เช่น ลูกฮวก สุนัข หรือเป็นก้อนดินที่ไร้ค่าเมื่อเทียบกับก้อนเพชร หรือเปรียบกับมวญวัดที่เป็นรองอยู่เสมอในเรื่องชั้นเชิงและสถานะ เป็นต้น

ส่วนการเลือกใช้อุปสรรค จะพบว่ามีการเลือกคุณสมบัติบางอย่าง และไม่เลือกคุณสมบัติบางอย่างของวงความหมายต้นทางที่หลากหลายไปตามจุดมุ่งหมายของผู้ใช้ และพบว่าในบริบทนี้ ผู้ใช้เลือกหยิบเอาคุณลักษณะที่เป็นข้อด้อยที่ดูน่าเห็นใจ น่าสงสารหรือเวทนา รวมกับคุณสมบัติข้อที่เป็นประโยชน์ของสิ่งนั้นมาใช้ด้วยกัน ซึ่งข้อด้อยที่ถูกเลือกไม่ได้เป็นข้อเสียหรือให้ความหมายในแง่ลบ เช่น พบว่าในหลายบทเพลงที่มีการเปรียบเทียบตนเองเป็น ‘สุนัข’ นั้นได้เลือกเอาคุณลักษณะของการเป็นสัตว์ชั้นต่ำ และเลือกคุณสมบัติความซื่อสัตย์มาใช้ด้วยกัน แต่ไม่ได้เป็นการเลือกเอาความหมายในเชิงหยาบคาย หรือเลวทราม เช่น “ใจหมา-ชาติหมา-ปากหมา” อย่างในบริบทอื่นที่พบในสังคมมาใช้ หรือจากเนื้อเพลง หนอนผีเสื้อ ของหนู มิเตอร์ ที่นำเสนอภาพของหนอนที่ไม่คิดจะทำร้ายดอกไม้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้จะเห็นความพยายามของผู้ชายที่จะลดทอนคุณค่าตนเอง แต่ก็ไม่ได้ตั้งใจนำเสนอความไม่ดีของตน ขณะเดียวกันกลับให้คุณค่าบางอย่างแก่ตนเพิ่มเข้ามาด้วย

ด้วยกลวิธีการลดทอนคุณค่าตนเอง แต่แฝงคุณค่าความดีของตนเองเข้ามาดังกล่าวนอกจากจะทำให้ตนดูน่าสงสาร น่าเห็นใจในฐานะเหยื่อแล้ว ยังทำให้เห็นคู่เทียบที่เป็นฝ่ายตรงข้าม และทำให้สามารถใช้ต่อว่าทั้งฝ่ายชาย และฝ่ายหญิงได้ในคราวเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าผู้ชายในสังคมที่อยู่บนแนวคิดชายเป็นใหญ่เมื่อผิดหวังในความรักจะไม่ลดทอนคุณค่าตนเองอย่างตรงไปตรงมาแต่จะสะท้อนทัศนคติบางประการทั้งที่มีต่อตนเองและมีต่อผู้หญิง รวมถึงต่อว่าผู้อื่นผ่านอุปสรรคในภาษา

ตัวอย่าง

จากเนื้อเพลงหลายเพลงที่พบว่ามี การเปรียบตนเองเป็น ‘วัวควาย’ เช่น ยอมเป็นวัวเป็นควาย ให้เธอใช้มาทำอะไร (น้ำใต้ศอก-สกายพาส) ก็ไม่ได้ใช้เปรียบเรื่องสติปัญญาในฐานะสัญลักษณ์ของความด้อยปัญญาเท่านั้น แต่เลือกใช้คุณสมบัติความอดทนด้วย กล่าว คือ ผู้ชายเทียบตนเองเป็นวัวควายที่ทนให้คนใช้งาน เหมือนที่ตนทุ่มเททำทุกอย่างเพื่อผู้หญิง แล้วสุดท้ายผู้หญิงก็ไปหาผู้ชายอีกคน เนื้อหาของถ้อยความดังนี้ทำให้เข้าใจได้ว่า ผู้ชายได้ต่อว่าว่าผู้หญิงหลอกใช้ และได้ประโยชน์จากตนไปแล้ว จากนั้นก็ไปรักคนที่ไม่ได้พยายามทุ่มเททำสิ่งดีเหมือนอย่างที่เขาทำ ทำให้เป็นการให้ร้ายผู้ชายอีกคนไปในคราวเดียวกัน

จากเนื้อเพลงที่มีการเปรียบเป็น ‘หนอนผีเสื้อ’ จากในวรรคที่ว่า “ต่อให้หิวก็ผืนก็ทน จะยอมไม่กินไม่กินดอกใบ ให้เจ้าดอกไม้ระคาย” ชี้ชัดว่าหนอนเผ้าดูแลและไม่ทำร้ายดอกไม้ เป็นการเปรียบเทียบกับที่ตนเผ้าทะนุถนอมผู้หญิงและไม่คิดจะทำลายผู้หญิง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการเนื้อเพลงที่เลือกใช้ ‘หลุมหลบภัย’ ซึ่งแทนตนเองว่าเป็นที่ปลอดภัยสำหรับผู้หญิง แต่ผู้หญิงกลับไปเลือกชายอีกคน อุปลักษณ์ที่ว่าเป็นการให้ร้ายผู้ชายอีกคนว่าเป็นสิ่งอันตราย ไม่ได้หวังดีเหมือนอย่างที่เขาทำต่อผู้หญิงมาโดยตลอดได้ด้วย

จากการเปรียบเป็น ‘มวยวัด’ เช่นในเนื้อเพลงที่ว่า “เขาเป็นมวยช่มส่วนอายเป็นแค่มวยวัด” ก็เป็นการเปรียบว่าตนมีความซื่อ ความจริงใจ ไม่ได้เป็นนักมวยที่แอบช่มซ้อม เปรียบกับชายอื่นที่เข้าหาผู้หญิงขณะที่ตนยังพยายามขอความรักจากฝ่ายหญิงอยู่ ซึ่งเป็นการให้ร้ายว่าชายคนนี้เป็นขี้ที่เข้าหาผู้หญิงแบบไม่ตรงไปตรงมา

ตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ผู้ชายที่ผิดหวังจากความรักเปรียบตนเองเป็นสิ่งไร้ค่า ไม่เป็นที่ต้องการของผู้หญิง ทั้งที่ตนมีความดีงามอยู่ เช่น มีความอดทนคอยดูแล ไม่เคยทำร้าย และยังให้ความปลอดภัย หรือมีความจริงใจให้ฝ่ายหญิงมาโดยตลอด แต่สุดท้ายแล้วผู้หญิงก็ไม่รับรัก และไปเลือกคนที่ไม่มีค่าอย่างที่ตนมี ซึ่งเป็นการให้ร้ายผู้ชายอีกคนที่เข้ามา ลักษณะของกลวิธีทางภาษาเช่นนี้ นำไปสู่การตำหนิผู้หญิงในเรื่องของการตัดสินใจเลือกคนรัก กล่าวคือ ยิ่งลดทอนคุณค่าของตนเองในฐานะเหยื่อที่ตกอยู่ในสถานะที่น่าสงสารทั้งที่มีความดี ยิ่งทำให้การตำหนิฝ่ายหญิงฉายชัดขึ้นโดยที่ไม่จำเป็นต้องกล่าวเป็นถ้อยคำที่ชัดเจนว่าผู้หญิงเป็นคนใจง่าย เป็นคนเลือกคนที่หน้าตา หรือเลือกจากเพียงสถานะทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังสะท้อนความดูแลเห็นว่าผู้หญิงไม่มีสติพิจารณาได้ว่าผู้ชายอีกคนไม่น่าไว้ใจ หรือไม่ได้หวังดีอย่างที่เขาเป็นนั่นเอง

อภิปรายผลการวิจัย

ที่ผ่านมา มีงานที่นำเสนอการใช้อุปลักษณ์ผ่านเนื้อเพลงลูกทุ่งจำนวนมาก ด้วยเนื้อเพลงที่ถูกแต่งขึ้นอย่างพิถีพิถันจึงทำให้สามารถเห็นกลวิธีการสร้างภาพพจน์ นอกจากนี้ยังสามารถ

สะท้อนค่านิยมของคนในสังคมช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ได้เป็นอย่างดีด้วย โดยเฉพาะค่านิยมความเชื่อที่มีต่อเพศหญิงในสังคมไทย เช่น มิรินต้า บุรรุ่งโรจน์ (2548, น.1) ได้ศึกษาอุปลักษณะผู้หญิงในเพลงลูกทุ่ง พบว่า มีการใช้อุปลักษณะ 4 ประเภทในการใช้เปรียบเทียบกับผู้หญิง ได้แก่ อุปลักษณะสิ่งมีชีวิต อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิต อุปลักษณะธรรมชาติ และอุปลักษณะการเดินทาง ขณะที่นั้นดา วีรวิทยานุกูล (2544, น.1) ได้วิเคราะห์ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏในเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งระหว่างปี พ.ศ. 2525–2540 ทั้งจากสายตาของผู้หญิงเอง และจากสายตาของผู้ชาย โดยพบว่ามีการเสนอภาพของผู้หญิงตามความเชื่อดั้งเดิม คือ มีการแสดงออกแบบสงวนท่าที มีคุณสมบัติของกุลสตรี ยังต้องพึ่งพาผู้ชาย และมักเป็นฝ่ายถูกกระทำ และพบพลวัตของผู้หญิงจากผู้หญิงสมัยใหม่ที่เริ่มเห็นคุณค่าตัวเอง เริ่มมีความทะเยอทะยาน กล้าแสดงออกมากขึ้น รู้เท่าทันและพึ่งพาตัวเองได้ดีขึ้นตามช่วงเวลาที่เปลี่ยนไป จะเห็นว่างานส่วนใหญ่มุ่งศึกษามโนทัศน์ของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิงเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงถูกผู้ชายและสังคมกดขี่ และอยู่บนความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ นอกเหนือจากการศึกษาอุปลักษณะเพื่อสะท้อนมุมมองที่มีต่อผู้หญิงในด้านความไม่เท่าเทียมแล้ว ยังสามารถพบงานที่ศึกษาสถานะของผู้ที่ตกอยู่ในสถานะต่ำกว่าคนอื่นในสังคม เช่น ภาพของผู้ที่ถูกต่อว่าในฐานะของมือที่สามในงานของ ศรณชนก ศรแก้ว (2560, น.1) ที่พบว่าอุปลักษณะที่พบกับบุคคลประเภทนี้ปรากฏเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ หรือเป็นส่วนเกิน เช่น สัตว์ สิ่งของ และปีศาจ โดยกล่าวว่า เพราะฐานะของบุคคลที่สาม เป็นคนที่ทำร้ายหรือทำลายความสัมพันธ์ของคู่รัก จึงถูกแทนด้วยสิ่งที่เป็นแง่ลบ งานชิ้นนี้วิเคราะห์การใช้อุปลักษณะดังกล่าวกับทั้งในผู้ชายและผู้หญิง โดยไม่ได้จำแนกว่าถ้อยความเหล่านั้นถูกผลิตจากฝ่ายใดหรือเพศใด

ขณะที่งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์กลวิธีที่ผู้ชายใช้ลดทอนคุณค่าของตนเองผ่านการใช้อุปลักษณะในเพลงลูกทุ่งที่เป็นตัวแทนของชายผู้ที่ผิดหวังหรือพลัดจากความรักที่ตนปรารถนา ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายขยายความจากผลการศึกษาได้ในประเด็นต่อไปนี้

การตีความวงความหมายและอภิปรายชุดความคิดจากอุปลักษณะที่พบ

จากมโนอุปลักษณะในเพลงลูกทุ่งชายที่มีเนื้อหาออกหัก พบว่าวงความหมายต้นทางที่พบมีคุณสมบัติในเรื่องของ ‘คุณค่า’ ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ สิ่งของ หรือผู้แพ้ ต่างมีคุณสมบัติในเรื่องความต่ำต้อย ไร้คุณค่า และไม่เป็นที่ต้องการ คุณสมบัตินี้ดังกล่าวถูกนำมาเปรียบเทียบกับชายที่ผิดหวังจากความรักและรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไม่มีคุณค่าพอที่จะทำให้ผู้หญิงเลือกตน

แต่ถึงแม้ผู้ชายจะใช้อุปลักษณะด้อยค่าตนอย่างตรงไปตรงมา แต่จากวงความหมายที่ใช้จะสามารถมองเห็นการกดทับระหว่างผู้ชายด้วยกันอยู่เป็นลำดับ ลดหลั่นไปตามสถานะทางเศรษฐกิจ หน้าที่การงาน และสถานภาพด้วย การที่ตนพลัดจากรักที่ตนปรารถนานั้น ผู้ชายได้แสดงออกว่าไม่ได้เกิดจากที่ตัวเองมีคุณค่าไม่มากพอ หรือเป็นความผิดพลาดของตนเอง

แต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะขณะที่ด้อยค่าตนเองนั้นก็ได้หยิบยกเอาคุณสมบัติในด้านดีของวงความหมายต้นทางมาใช้ด้วย เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่า *ผู้ชายที่ผู้หญิงเลือกไม่ได้มีคุณสมบัติที่ดีและเป็นฝ่ายหญิงเองที่เลือกในสิ่งที่ไม่ควรเลือก* และตำหนิผู้หญิงว่าเลือกคบคนที่ฐานะ หรือรูปลักษณ์ภายนอกมากกว่าจากคุณงามความดีที่ตนมีให้มาก่อน โดยเชื่อว่าเบื้องหลังของการใช้ภาษาดังกล่าวเกิดขึ้นจากธรรมชาติของผู้ชายซึ่งเชื่อว่าเป็นเพศที่ชอบการแข่งขัน เรื่องแพ้นะจึงเป็นเรื่องหนึ่งที่มีผลต่อจิตใจ การยอมรับความพ่ายแพ้ไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นอุปนิสัยที่พบจึงสะท้อนว่าผู้ชายปลอบประโลมตนเองด้วยการหยิบยกข้อดีของตนเอง แบ่งรับแบ่งสู้ความพ่ายแพ้ที่เกิดขึ้นเพื่อลดทอนความเจ็บปวดในใจลง

ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า การที่ผู้ชายลดทอนคุณค่าตัวเองผ่านมโนอุปนิสัยทั้งจากการเปรียบตนเองเป็นสัตว์ เป็นสิ่งของ หรือเป็นผู้แพ้ในเกมการแข่งขันนับว่าไม่ได้เป็นการด้อยค่าตนเองอย่างตรงไปตรงมา แต่แฝงการยกย่องเชิดชูตนเอง และตำหนิต่อว่าฝ่ายหญิงไว้อย่างแนบเนียนด้วย หากแต่การใช้อุปนิสัยแสดงให้เห็นว่าผู้ชายมีการตระหนักรู้ถึงมโนทัศน์ความเป็นชายที่สังคมชายเป็นใหญ่คาดหวังไว้ด้วย กล่าวคือ ผู้ชายในสังคมชายเป็นใหญ่ยังถูกคาดหวังให้มีความสง่างาม เสียสละ เข้าใจ และเห็นใจให้เกียรติผู้หญิง ขณะเดียวกันก็ต้องสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองเมื่ออยู่ในพื้นที่สาธารณะได้ (เพ็ญนภา, 2553, น.52) ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าการต่อว่าตำหนิผู้หญิงจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้นอย่างยิ่ง อุปนิสัยที่พบจึงนับว่ามีส่วนช่วยเลี้ยงการตำหนิอย่างตรงไปตรงมา และยังมีส่วนช่วยในการลดความรุนแรงที่อาจเกิดในช่วงที่กำลังคับแค้นใจ โดยการเลือกใช้อุปนิสัยปลดปล่อยอารมณ์โกรธบางส่วนของผู้ชายที่ต้องผิดหวังได้อย่างแยบยลโดยไม่หยาบคายอีกด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำกระบวนการศึกษาและผลการวิจัยไปใช้เป็นตัวอย่างในการเรียนการสอนว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคม และทำให้เกิดความเข้าใจการใช้อุปนิสัยมากขึ้นได้
2. ใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่าในบทเพลงมีการผลิตซ้ำอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ให้กับสังคมอย่างต่อเนื่องและแนบเนียนอยู่ตลอดเวลา
3. นำผลที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้สถาบันต่าง ๆ ในสังคมสร้างความเปลี่ยนแปลงค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติในเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางเพศไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตามให้เกิดขึ้นในสังคมเพื่อลด และกันไม่ให้เกิดการกดขี่ หรือกดทับทางเพศ

4. ใช้หลักค้นหาล้อมวลชนเพิ่มการตรวจสอบสื่อที่อาจจะแฝงหรือผลิตซ้ำอุดมการณ์ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศได้ หรือกรณีให้สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาการให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ และยกย่องให้เกียรติกันโดยเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถขยายการศึกษาไปที่การใช้อุปลักษณะในแนวเพลง หรือสื่อสาธารณะอื่น ๆ ได้กว้างขวางขึ้น

2. สามารถนำไปสู่การศึกษาเปรียบเทียบการใช้อุปลักษณะในกลุ่มผู้ใช้ภาษาที่หลากหลายขึ้น โดยอาจใช้การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ใช้ภาษาเพื่อมองหาความแตกต่างทางโมทัศน์ในสังคมได้

3. สามารถนำไปศึกษาต่อยอดในด้านการตระหนักรู้ของฝ่ายผู้รับสารว่ามองเห็นและเข้าใจอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในรูปภาษาหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- ชานันท์ ยอดหงษ์. (2555). “นายใน” ชีวิตทางสังคมและเพศสภาพในพระราชสำนักพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์. (2526). โสณนิกกับนโยบายของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2411-2503 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ธัญญ์ เจริญกุล. (2551). การขนานนามสกุล: กลไกของรัฐในการสร้างสำนึกชาตินิยมและอัตลักษณ์ความเป็นชาย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ณรงค์กร รอดทรัพย์. (2555). ปีศาจปิตุโย : ภาพสะท้อนแห่งความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงในสังคมเอเชีย, วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 4(2), 30-46.
- นันทา วีรวิทยานุกุล. (2544). “ผู้หญิงกับอัตลักษณ์” สตรีศึกษา 2: ผู้หญิงกับประเด็นต่างๆ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- พลากร เจียมธีระนาถ. (2554). วาทกรรมชายเป็นใหญ่ในภาพยนตร์ไทยที่ให้ความสำคัญแก่สตรี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญภา คล้ายสิงห์โต. (2553). อุดมการณ์ทางเพศสภาพในพาดหัวข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทย: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- มิรินต้า บุรรุ่งโรจน์. (2548). *อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2558). การประกวดความงามกับระบบชายเป็นใหญ่ในพื้นที่สาธารณะ. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*. 3(1), 83–105.
- ศรณชนก ศรแก้ว. (2560). *อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับบุคคลที่สามของความรักในเพลงไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ศิริพร รักดีผาสุก. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bayisenge, J. (2015). *Changing Gender Relations? Women's Experiences of Land Rights in the Case of the Land Tenure Reform Program in Rwanda*. Gothenburg: University of Gothenburg Press.
- Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphorical analysis*. Basingstoke/ New York: Palgrave/Macmillan.
- Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. London: Arnold.
- Fairclough, N. & Wodak, R. (1997). Critical Discourse Analysis. In Teun A. van Dijk (ed.), *Discourse as social interaction*. (271–280). London: Sage.
- Lakoff, G & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: Chicago university Press.
- Millett, K. (1971). *Sexual politics*. New York: Avon Books.